

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'

ΤΕΥΧΟΣ 7^ο

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1994

Η Φ Α Ρ Ι Σ

Εκδίδεται από τον Σύλλογο Αποφοίτων Σχολείων Φάριδος

ΕΔΡΑ: Ξηροκάμπι Σπάρτης

●
Συντακτική Επιτροπή: Γεώργ. Θ. Καλκάνης, Θεόδ. Σ. Κατσουλάκος, Παναγ. Η. Κομνηνός

●
Επιμελητής έκδοσης: Σταύρος Θ. Κατσουλάκος, Συρακουσών 101, Λαμπρινή, Αθήνα

Ταμίας: Ιωάννης Π. Κονίδης, Ξηροκάμπι

ΣΥΝΔΡΟΜΗ:

Εσωτερικού ετήσια ..... Δραχμές 1.000

Εξωτερικού ετήσια ..... Δολάρια Η.Π.Α. 20

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
<i>Ι. Γ. Ταϊφάκου, Λογοτεχνικά</i>	1
<i>Γ. Π. Μανουσόπουλου, Κοινά τοπωνύμια Φάριδος Λακεδαιμόνως και Πετραλώνων Ολυμπίας</i>	3
<i>Π. Χριστάκου, Η ζωντανή μνήμη της Κουμουστάς</i>	9
<i>Γ. Π. Κονίδη, Το τελευταίο κυνήγι</i>	10
<i>Θ. Κατσουλάκου, Επιρρήματα</i>	11
<i>Ι. Κ., Οι Ρωσοπόντιοι του χωριού μας</i>	12
<i>Για τις αγιογραφίες της Αγια-Τριάδας</i>	13
<i>Σύλλογος κυριών και δεσποινίδων Ξηροκαμπίου</i>	14
<i>Από τη δράση του Πολιτιστικού Συλλόγου</i>	15
<i>Τα νέα μας</i>	16

Η Φ Α Ρ Ι Σ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΦΑΡΙΔΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ΄   ◀   ΤΕΥΧΟΣ 70   ▶   ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1994

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ

Η ΛΑΚΩΝΙΑ είναι μια χώρα με πλούσια και ηρωική ιστορία, που δικαιολογημένα θα περίμενε κανείς να έχει περάσει και στη λογοτεχνία, ιδιαίτερα σε κείμενα Λακώνων λογοτεχνών. Μοιραία έρχεται στο νου η κυρίαρχη θέση της Κρήτης στο έργο του Καζαντζάκη. Ίσως εδώ να ταίριαζε ένας ιδιαίτερος παραλληλισμός με τη Μάνη, αλλά είναι περίεργο που και αυτή δε βρήκε ακόμη τον εκφραστή του ήθους της. Γι' αυτό, ανυπέβλητη παραμένει η λαϊκή μούσα των μοιρολογιών. Στην καλή εποχή της νεοελληνικής λογοτεχνίας, ο Καραγάτσης ιδιαίτερα δημιούργησε Μανιάτες ήρωες, αλλά με τον δικό του ξεχωριστό τρόπο και χωρίς να πολυενδιαφέρεται για την πιστότητα της αναπαράστασης. Ο Πετρόμπεης είναι βέβαιο ότι δεν θα μπορούσε να εμπνεύσει τον Σπ. Μελά.

Κι έτσι, μια μεγάλη περίοδος της λακωνικής ιστορίας, η εποχή του Αγώνα, δεν έχει αποτυπωθεί λογοτεχνικά. Ο ελεύθερος βίος, που ακολουθεί, πολύ λίγο συγκίνησε τη λογοτεχνία. Παραλείπω τα ηθογραφήματα, έστω και επιτυχημένα μέσα στις περιορισμένες φιλοδοξίες του είδους (όπως του Απ. Δασκαλάκη ή του Κ. Πίτσιου). Η Μανιάτισσα του Κ. Κυριαζή μπορεί ν' αναφερθεί μόνον ως δείγμα του τι δεν πρέπει να γράφεται.

Τα δημοσιευμένα λογοτεχνικά κείμενα με οδηγούν σε μιαν άλλη σημαντική όσο και πικρή φάση της ιστορίας μας. Τον εμφύλιο πόλεμο, που είχε ήδη αρχίσει στα βουνά μέσα στην άγρια γερμανική κατοχή. Πρόκειται για τέσσερα πεζογραφήματα. Προχωρώ στην απαρίθμηση των έργων αφήνοντας στη γνώση (ή και στη φιλομαθή

περιέργεια) του αναγνώστη τα βιογραφικά του κάθε συγγραφέα και τη θέση του στα γράμματα.

Το *Πένθιμο Εμβατήριο* του Σωτήρη Πατατζή είναι το πρώτο κείμενο. Δύο άλλα, που απαρτίζουν μια δραματική αλληλουχία, έχουν γραφεί από τον Νότη Περγιάλη. Είναι *Η Καπετάνισσα* και *Τα Παλικάρια*. Το τελευταίο —και πιο πρόσφατο— βιβλίο έχει γραφεί από μια Μανιάτισσα, τη Δήμητρα Πέτρουλα και επιγράφεται *Πού'ναι η μάνα σου, μωρή*; Είναι κείμενο αυτοβιογραφικό, έντονα χρωματισμένο με τα πάθη και την πολιτική της εποχής, που είχε ιδεολογική συνέχεια (και νεκρούς!) μέχρι σχεδόν πρόσφατα. Το έργο είναι μια *μπροσούρα* μάλλον παρά λογοτέχνημα, αλλά μας βοηθά να κρίνουμε συγκριτικά τους δύο άλλους λογοτέχνες, για να εντοπίσουμε τί από τα βιώματα και τις θέσεις τους πέρασε στην Τέχνη.

Η *Καπετάνισσα* είναι σίγουρα το καλύτερο από τα δύο έργα του Περγιάλη. Η μορφή της βιασμένης και μανιακής χωριατοπούλας που η ένταξή της στο αντάρτικο έγινε με σκοπό την εκδίκηση, βιώνεται άριστα και περιγράφεται ζωντανά από τον συγγραφέα. Η ιδεολογία του, όμως, που φαντάζει αφελής μπροστά στα αβυσσαλέα πάθη της καπετάνισσας, και ο τρόπος που προσπαθεί να την υποβάλει, και σ' αυτό το έργο, αλλά ιδιαίτερα στην εξιστόρηση των περιπετειών των *επιγόνων* της στον αγώνα, ζημιώνουν τη λογοτεχνική υπόσταση των έργων και τελικά ο αναγνώστης, αρκετά υποψιασμένος, τελειώνει το διάβασμα με έντονο το συναίσθημα της λύπης, που για μια γενιά έληξαν έτσι δύο αγώνες, ηθικός και πνευματικός. Η επόμενη σκέψη του είναι ότι ευτυχώς, δίπλα στο ράφι με τον Περγιάλη και τον Βρεττάκο, υπάρχουν οι συλλογές του Σεφέρη και του Ελύτη.

Ο Πατατζής με το *Πένθιμο Εμβατήριο* έγραψε ένα αριστούργημα. Εξαιρετη πλοκή, ζωντανό και ενδιαφέροντες χαρακτήρες, μέσα από τους οποίους διαλέγεται κάθε ιδεολογική τοποθέτηση της εποχής, συγκρούεται, χωνεύεται, κοριοποιείται μαζί με αισθήματα, ανθρώπους, ζώα, πίστεις. Όλη η τραγωδία του πολέμου και του πνεύματος, της ηθικής και της ζωής, σε ό,τι είναι δυνατόν να σημαίνει, δίνεται στην πορεία ενός αντάρτικου τμήματος από τη Σπάρτη μέχρι τον Πάρνωνα. Και κατορθώνει ο Πατατζής να δώσει ανάγλυφα, όχι μόνο τη ζωή *δεξιών* και *αριστερών* που πάλαιψαν έναν εξοντωτικό αγώνα, αλλά και τη ζωή πανάρχαιων κατοίκων της περιοχής που σεβάστηκαν οι αιώνες, όχι όμως και η γερμανική αεροπορία. Και μέσα σ' αυτά, δεν λείπει ο θλιβερός απόηχος των εθνικο-απελευθερωτικών πολέμων του '12-'13. Πολλά κερδίζει όποιος διαβάσει το *Πένθιμο Εμβατήριο*.

Ιωάννης Γ. Ταϊφάκος

Καθηγητής Πανεπιστημίου Κύπρου

Κοινά τοπωνύμια Φάριδος Λακεδαιμόνος και Πετραλώνων Ολυμπίας¹

Είναι γνωστό ότι η Τοπωνυμική ασχολείται με τα ονόματα των τόπων, τα τοπωνύμια. Αποτελεί κλάδο της Ονοματικής, νέας σχετικά επιστήμης, που έχει ως αντικείμενο μελέτης τα κύρια ονόματα. Ως αυτοτελής κλάδος της γλωσσικής επιστήμης² η Ονοματική, ανήκει στις λεγόμενες «βοηθητικές» επιστήμες της Ιστορίας³.

Πολλοί έγκυροι μελετητές, Έλληνες και ξένοι, έχουν επισημάνει από παλιά τη μεγάλη σημασία των τοπωνυμίων⁴ για την ιστορία, την κοινωνία, τα έθιμα και τις παραδόσεις ενός λαού, μιας περιοχής, ή ενός οικισμού. Έχουν χαρακτηριστεί εύστοχα ως «γεγλυμμένοι επί του εδάφους επιγραφαί»⁵ που «δεν υπάρχει φόβος να χαθούν..., όσο υπάρχουν τα πρόσωπα που τις προφέρουν»⁶.

Μέσα από τα τοπωνύμια μπορούμε να παρακολουθήσουμε τις ιστορικές περιπέτειες ενός λαού, τις θρησκευτικές δοξασίες του, τις ασχολίες του, την παραγωγή αγαθών, τη μορφολογία του εδάφους, επί του οποίου έχει ριζώσει και έχει αναπτύξει τις ποικίλες δραστηριότητές του. Είναι δυνατόν επίσης σ' αυτά να εντοπίσουμε ίχνη διαφόρων λαών που πέρασαν από έναν τόπο, είτε ειρηνικά είτε ως κατακτητές.

Με ιδιαίτερη ικανοποίηση διαπιστώνει κανείς σήμερα ότι κατά τις τελευταίες δεκαετίες και στη χώρα μας παρατηρείται έντονο ενδιαφέρον⁷ για την τοπωνυμική έρευνα με αξιόλογα δημοσιεύματα, είτε σε αυτοτελή βιβλία είτε σε επιστημονικά ή τοπικά περιοδικά. Μικρή συμβολή στην προσπάθεια αυτή αποτελεί, πιστεύω, και η παρούσα εργασία.

Όσοι ασχολούνται με τη μελέτη των ελληνικών τοπωνυμίων διαπιστώνουν εύκολα ότι αυτά παρουσιάζονται συχνά με τον ίδιο ή παρεμφερή τύπο σε πολλές περιοχές της Ελλάδας, όχι μόνο γειτονικές αλλά και απομακρυσμένες μεταξύ τους.

---

1. Τα στοιχεία για το τοπωνυμικό υλικό της Φάριδος προέρχονται από ανέκδοτη συλλογή τοπωνυμίων της περιοχής του φίλου και συναδέλφου κ. Θεοδ. Κατσουλάκου, την οποία ευγενώς έθεσε υπόψη μου και τον ευχαριστώ θερμά και από τη θέση αυτή. Βλ. και σημείωση 16.

2. Ι. Α. Ωμόδπουλου, Τα Τοπωνυμιά μας, Θεσσαλονίκη, 1958, 5. Βλ. και Ν. Ανδριώτη, Ελληνικά, 1955, 286.

3. Θ. Κατσουλάκου κ.ά., Εισαγωγή στις ιστορικές σπουδές, Γ' Λυκείου, ΟΕΒΔ, Αθήνα 1988, 114 και 124.

4. Δ. Βαγιακάκου, Σχέδιασμα περί των τοπωνυμικών και ανθρωπωνυμικών σπουδών εν Ελλάδι, 1833-1962, Αθήναι 1964, σσ. 301, 315 κ.α.

5. Α. Μηλιαράκη, Μεσσαριά (Ιστορικά έρευναί περί του ονόματος τούτου ως γεωγραφικού), ΔΙΕΕ 4 (1892), 423.

6. Χρ. Ι. Παπαχριστοδούλου, Τοπωνυμικό της Ρόδου, Ρόδος 1951, 11.

7. Δ. Βαγιακάκου, ό.π. 311-316.

Μια επιβεβαίωση της διαπίστωσης αυτής αποτελεί και η συγκριτική εξέταση των τοπωνυμίων της Φάριδος Λακεδαιμόνος με τα τοπωνύμια των Πετραλώνων Ολυμπίας, ιδιαίτερης πατρίδας του γράφοντος.

Για διευκόλυνση της εξέτασης αυτής μπορούμε να ταξινομήσουμε τα τοπωνύμια σε κατηγορίες κατά το ακόλουθο σχήμα:

I. Ελληνικά :

1. Αρχαία - Αρχαιοπινή
2. Βυζαντινά
3. Νέα: i. Φυτώνυμα. ii. Ζωώνυμα. iii. Υδρώνυμα. iv. Αγιώνυμα. v. Κυριώνυμα. vi. Σχετικά με τη μορφολογία του εδάφους. vii. Σχετικά με τις ασχολίες των ανθρώπων. viii. Σχετικά με τις παραδόσεις.

II. Ξένα :

1. Σλαβικά
2. Φράγκικα - Ενετικά
3. Αλβανικά
4. Τουρκικά
5. Διάφορα

Όπως φαίνεται στη συνέχεια της εργασίας αυτής, τα κοινά τοπωνύμια ξεπερνούν τα πενήντα παρά τη μικρή γεωγραφική έκταση που καταλαμβάνουν οι δύο περιοχές και καλύπτουν τις κατηγορίες I.1, I.2, I.3 και II.1 του προηγούμενου σχήματος. Τα παραθέτουμε ακολούθως με την ίδια σειρά επισημαίνοντας πως η αρχική περιγραφή κάθε τοπωνυμίου αφορά την περιοχή της Φάριδος.

1. Αρχαία - Αρχαιοπινή

Η λέξη προέλευσης του τοπωνυμίου είναι αρχαία ελληνική ή διατηρεί και στη νέα ελληνική «έχνη ή χροιά αρχαιότητας»⁸.

Αριά, η: Θέση στο Παλιοχώρι, από την ύπαρξη σ' αυτήν του δασικού δένδρου «δρυς η αρία» (*Quercus ilex* ή *Quercus smilax*), της οικογενείας των κυπελλοφόρων (*Cupiliferae*). Με τον ίδιο τύπο απαντάται στα Πετράλωνα. Βρίσκεται Β. από τη θέση Τριχάντακα και Δ. από τις (Σ)ολινίτσες (Σωληνίτσες, ίσως). «Πρόκειται για την Αριά του Θεόφραστου, ο οποίος μας πληροφορεί ότι η λέξη είναι Δωρικής προέλευσης».⁹

8. Ι. Σταματάκου Λεξικό της Ν.Ε. Γλώσσας, Αθήνα 1971, στη λ. αρχαιοπινή.

9. Αγγ. Αφρουδάκη, Από το Τοπωνυμικό της ΒΔ Γορτυνίας, Λεξικογρ. Δελτ. Ακαδ. ΑΘ. ΙΔ (1982) 196.

Ασφένταμος, ο: Τοποθεσία Α της Κουμουστάς. Με τον ίδιο τύπο θέση σε διάφορα σημεία της περιφέρειας των Πετραλώνων, όπου φύεται το δένδρως ή θαμνώδες φυτό σφένδαμνος (η) των αρχαίων (acer creticum ή acer campestre)¹⁰. Σημειώνουμε την αλλαγή του γένους στη Ν.Ε., την εξέλιξη του συμφωνικού συμπλέγματος «νδ» σε «ντ» και την ανάπτυξη στην αρχή της λέξης του προθετικού α¹¹.

Δάφνη, η: Θέση Δ της Κουμουστάς, όπου υπάρχουν πηγή και μικρά ποτιστικά κτήματα. Η ονομασία από το ομώνυμο φυτό¹². Το ίδιο τοπωνύμιο με τη μορφή Δάφνη και Δάφνες απαντάται και στα Πετράλωνα. Το πρώτο στη Δ όχθη του ρέματος Καρδαμίτση και το δεύτερο στις Α-ΝΑ παρυφές του χωριού Β της Κάλυμνας, όπου υπάρχει και πηγή. Αξιοσημείωτη η διατήρηση του θηλυκού γένους και στη Ν.Ε.

Χούνη, η: Τοποθεσία Α των Καμινίων. Στα Πετράλωνα έχει τον τύπο Χούνη του Κωτσιαίκη, στη Αγρός κατωφερής Β από τη θέση Απιδούλες και Α από την τοποθεσία Χερόλακκας, ο. Η λέξη από το χοάνη > χώνη > χούνη. Για τα Πετράλωνα και από το όνομα του ιδιοκτήτη.

2. Βυζαντινά

Η λ. προέλευσης του τοπωνυμίου σχετίζεται με την περίοδο «του Βυζαντινού Ελληνισμού, δηλ. από τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες ως την 'Αλωση»¹³.

Δρυμώνας, ο: Περιοχή με δρυς ΝΑ του Ξηροκαμπίου. Από το δρυμών (-ώνος), που σημαίνει τόπο γεμάτο από δρυς ή δάσος από μεγάλα δένδρα¹⁴. Στα Πετράλωνα απαντάται με τον τύπο Δρυμωνάρι (δρυμών + κατάληξη -άρι¹⁵). Βρίσκεται στη ΝΑ πλαγιά του Πλατύβουνα, πλησίον της Αγιοκυριακής. Σήμερα υπάρχει εκεί μικρή συστάδα πρίνων (πουρναριών).

Ελληνικό, το: Το αρχαίο γεφύρι της Ρασίνας (ρωμαϊκών χρόνων)¹⁶ ΝΔ του Ξηροκαμπίου. Για τη σημασία του «έχουν διατυπωθεί από τους ερευνητές πολλές απόψεις. Κυρίως όμως στα μεσαιωνικά χρόνια έτσι αποδόθηκαν τα αρχαία ερείπια, όταν η λ. έλλην σήμαινε το μη χριστιανό, τον εθνικό»¹⁷. Στα Πετράλωνα το τοπωνύ-

---

10. Λέξη προελληνική: Ν. Ανδριώτη, Οι Προέλληνες, Θεσσαλονίκη 1953, 13, Μακεδονική Λαϊκή Βιβλιοθήκη.

11. Δ. Ι. Γεωργακά: Σλαβικοί όροι και τοπωνύμια στην Πελοπόννησο, Πελ/κά Α (1956) 387 κ.εξ. ιδία 388 και 401, βλ. και Γ. Χατζιδάκι, Και πάλιν περί του ονόματος Μορέας, ΠΑΑ 6 (1931) 225-226.

12. Β(ιβλία) Μ(εταγραφών) Συμβολαιογραφείου Φάριδος 8 (1868) 173.

13. Ι. Α. Θωμόπουλου, ό.π., σ. 39.

14. Β.Μ. 7 (1868) 198.

15. Αγγ. Αφρουδάκη, ό.π., σ. 198.

16. Θ. Κατσουλάκου, Μεσαιωνικά Τοπωνύμια Λακεδαιμόνος, «Αργοναύτης» 2 (1976) 62.

17. Θ. Κατσουλάκου, ό.π., σ. 62.

μιο απαντάται με τον τύπο Λενικό¹⁸ (και όχι Ελληνικό, όπως το αναφέρει ο Αγησ. Τσέλαλης)¹⁹. Κλιτύς λόφου καλλιεργούμενου και εν μέρει θαμνώδους. Βρίσκεται ΝΑ από τη θέση Πλατάνοι και Β από τη θέση Σικληρού. Εκεί «είναι ίχνη αρχαίου ελληνικού συνοικισμού. Με τ' απομεινάρια του έκτισαν οι Βυζαντινοί χωριό, μ' όμορφη εκκλησία τ' Αγιοχαράλαμπου, κοντά στην παλιά βρύση»²⁰.

Σουληνάρι, το: Μικρές καλλιεργούμενες εκτάσεις ΝΔ της Κουμουστάς. Ανήκουν στο Ξηροκάμπι. «Στο Somavera²¹... τη βρίσκουμε με τη γνωστή σημασία»²². Στα Πετράλωνα πηγή άνω της Α όχθης του ρέματος Σουρόβλι, στις υπώρειες του υπερκείμενου λόφου Κοτρώνι, το. Η ονομασία από τον τρόπο εκροής του νερού της πηγής, ωσάν από σωλήνα. Η λ. από το μτγν. σωληνάριον < σωλήνα < σωλήν.

3. Νέα

i. Φυτόνυμα

Το όνομά τους προέρχεται από την υπάρχουσα στην περιοχή του τοπωνυμίου χλωρίδα. Από τα δέντρα και τα φυτά εν γένει που υπάρχουν σήμερα εκεί ή υπήρχαν στον παρελθόν και η επιβίωση του τοπωνυμίου αποτελεί τη μοναδική πηγή που επιβεβαιώνει την ύπαρξή τους.

Αγραπιδάκι, το: Κτήματα ΝΔ της Κουμουστάς. Από τον καρπό της αγραπιδιάς (γκορτσιάς, *Pyrus amygdaliformis*). Η άποψη ότι πρόκειται για βυζαντινό επώνυμο²³ δε φαίνεται πιθανή. Στα Πετράλωνα απαντάται με τη μορφή Αγραπιδούλι (αγρός μικρός, ημικυκλικού σχήματος, Α από τη θέση Καρδαμίτση), Αγραπιδιές (αγρός με το ομώνυμο φυτό) και Απιδούλες (αγρός ΒΑ της θέσης Χερόλακκας).

Αμπέλι, το: Περιοχή αμπελόφυτη στο Παλιοχώρι. Το πίν απαντάται σε διάφορες τοποθεσίες της περιφέρειας των Πετραλώνων με τον ίδιο τύπο, αλλά και με τον τύπο Αμπελάκι (άμπελος + υποκορ. κατάλ. -άκι). Το τελευταίο είναι μικρή περιοχή Α της θέσης Λιασιά, η, όπου υπήρχαν αμπέλια. Η λ. από το αρχαίο άμπελος, η (*Vitis viniferae*). Επισημαίνεται η αλλαγή του γένους στη Ν.Ε.

Βατιάς, ο: Ελαιώνας μεταξύ Παλιοπαναγιάς και Ξηροκαμπίου²⁴, που οφείλει την ονομασία του στη βάτο, που φύεται άφθονη στην περιοχή, όπως και η περιε-

---

18. Βλ. D. J. Georgacas - W. McDonald, Place names of Southwest Peloponnesus, Athens 1967, σ. 135.

19. Ολυμπιακά Α (1979) 134.

20. Αγησ. Τσέλαλη, ό.π., σ. 134.

21. Allesio Somavera: Θησαυρός της Ρωμαϊκής και Φραγκικής γλώσσας, Παρίσι 1709, σ. 400.

22. Θ. Κατσουλάκου, ό.π., σ. 14.

23. Π. Χ. Δούμα, Η Σπάρτη δια μέσου των αιώνων, Εν Ν. Υόρκη 1922, σ. 572.

24. Β(ιβλίο) Υ(ποθηκών) Φ(άρδος) 2 (1851) 5, 3-2-1851.

κτική κατάληξη δηλώνει. Στα Πετράλωνα το συναντάμε με τη μορφή Βατιάς, ο²⁵. Είναι αγρός μεταξύ του αγροτικού δρόμου προς περιοχή Φτεριάς, ο και της γειτονικής τοποθεσίας Κριβή τ' αλώνι.

Βελανιδιά, η: Περιοχή επί προβούνου του Ταύγέτου και σπηλιά με σταλακτίτες²⁶. Στα Πετράλωνα απαντάται με τον τύπο Βελανιδιές, οι, θέση στη ΝΔ κορυφή του βουνού Πλατύβουνας. Η ονομασία από την ύπαρξη του δασικού δέντρου δρυς (*Quercus aegilops*²⁷).

Καλάμι, το: Περιοχή του Ξηροκαμπίου με υγρό έδαφος Δ της Μούσγας²⁸, κατάλληλο για την ανάπτυξη του γνωστού ξυλοειδούς φυτού. Το ίδιο την στην Παλιοπαναγιά, Καμίνια, Κουμουστά και Πετράλωνα. Στα τελευταία είναι αγρός επικλινής με υγρό έδαφος Α και σε γειτνίαση με την τοποθεσία Αραδαριές. Η ονομασία από το ομώνυμο φυτό (*Arundo donax*).

Κληματερά, τα: Θέση στην Παλιοπαναγιά κοντά στην Τόριζα. Στην Κουμουστά απαντάται με τον τύπο Κληματερούλια, τα. Στα Πετράλωνα υπάρχουν δύο τοποθεσίες: Η πρώτη Κληματαριά του Τσιούτα, η, έκταση αγρών επίπεδη ΒΑ των θέσεων Πατερίτσα και Φουρνίσκια, Κουσιάνη το κλήμα, του, η δεύτερη, αγρός και το εντός αυτού κλήμα ΝΑ της τοποθεσίας Λεύκο, το.

Λευκάκι, το: Θέσεις στην Κουμουστά²⁹ και στο Παλιοχώρι. Από μικρή λεύκη, ευρισκόμενη σε μεγάλο, σχετικά, υψόμετρο. Απαντάται επίσης ο τύπος Λευκάκια, τα. Το υποκοριστικό λόγω του ύψους. Στα Πετράλωνα το την απαντάται με τον τύπο Λεύκος, ο. Είναι επικλινής αγροτική έκταση και πηγή Β από την τοποθεσία Κατήφορα, τα. Από το ομώνυμο φυτό που υπάρχει εκεί (*Populus alba*). Επισημαίνεται η αλλαγή του γένους στη Ν.Ε. (λεύκη, η, Λευκάκι, το, Λευκάκια, τα, Λεύκος, ο).

Παλιάμπελα, τα: Κτήματα κοντά στα Κατσουλαίικα. Στα Πετράλωνα αγροτική τοποθεσία στις Α-ΒΑ παρυφές του χωριού. Η ονομασία από αμπελοφυτείες που υπήρχαν στις ανωτέρω περιοχές σε παλαιότερη εποχή, όπως αναφέρει σύγχρονη παράδοση.

Πλατάني, το: Πηγή στην Κουμουστά. Στα Πετράλωνα το την απαντάται με τρεις τύπους: Πλατανάκια, τα, ο πρώτος θέση, μέσα στο χωριό, όπου υπήρχε ομώνυμη κρήνη και δεντροστοιχία μικρών πλατάνων (απ' αυτό η υποκοριστική κατάληξη). Πλατανούλι, το, ο δεύτερος, αγρός και πηγή κοντά στις (Σ)ολινίτσες. Τέλος Πλατάνοι, οι, ο τρίτος, αγρός και πηγή Ν από τη θέση Αγιώργης. Στο τελευταίο επισημαίνεται το κατέβασμα του τόνου.

25. Έτσι τονίζεται σήμερα από τους κατοίκους του χωριού. Ο D. Georgacas (ό.π., σ. 112, αρ. 946) το αναφέρει με τον τύπο Βατιάς, ο, για τα Πετράλωνα.

26. Π. Κουμουτσίδη, Οι ρίζες μας, Αθήνα χ.χ., σ. 54.

27. Θ. Χελντράιχ, Λεξικό των δημωδών ονομάτων των φυτών της Ελλάδος, εκδ. Αφων Τολίδη, Αθήνα 1980, σ. 90.

28. Β.Υ. 2 (1852) 199.

29. Β.Μ. 10 (1870) 3.

ii. Ζωώνυμα

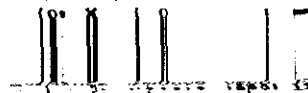
Το όνομα του τοπωνυμίου σχετίζεται με την πανίδα της περιοχής, δηλ. με τα ζώα που ενδιαιτούνται ή συχνάζουν εκεί.

Αλεπότρυπες, οι: Περιοχές με πολλές αλεποφωλιές στην Παλιοπαναγιά και στα Ανώγεια³⁰. Στα Πετράλωνα είναι μικροτοπωνύμιο και απαντάται με τον τύπο Αλουπότρυπες, οι. Βρίσκεται στην περιοχή της Κάτω Πεπελίτσας, όπου υπήρχαν αλεποφωλιές. Η λ. σύνθετη από το αλουπού-αλεπού (< μεσν. αλωπό < αρχ. αλώπηξ) και τρύπα.³¹

iii. Υδρώνυμα

Η λέξη προέλευσης του τπν δηλώνει καθαρά την ύπαρξη νερού στο παρόν ή στο παρελθόν.

Βρυσούλα, η: Μικρή βρύση στα Κατσουλαίικα. Τώρα δεν υπάρχει. Στα Πετράλωνα είναι μικροτοπωνύμιο Α και πλησίον της Παναγιάς. Υπάρχει εκεί και πηγάδι, γύρω από το οποίο, στον ευρύτερο χώρο κατά τους χειμερινούς μήνες

έχει συσσωρευτεί η υποκοριστική καταληξη, ίσως από την ύπαρξη πλησίον μεγάλης βρύσης (κρήνης).

Διπόταμα, τα: Χωριό στον Ταύγετο επί της συμβολής δύο χειμάρρων³². Στα Πετράλωνα θέση στην οποία εκβάλλει ο χειμάρρος Πέρχοντας στον παραπόταμο της Νέδας Ροϊδιές³³ (ή Πάμισος ρέμα³⁴, ή Λινιστιάνικο ποτάμι, όπως το ονομάζουν σήμερα οι Πετραλώνιτες).

Τριχάντακα, τα: Στα Πετράλωνα, θέση Β της τοποθεσίας Φτεριάς, στους πρόποδες του βουνού Ρούσκιο (υψόμ. 1094 μ.)³⁵. Εκεί συμβάλλουν δύο χειμάρροι που πηγάζουν ο ένας (Τρούπελη, η) από τη θέση Δυο Βρύσες και ο άλλος από την περιοχή (Σ)ολινίτσες-Πλατανούλι. Ακολουθώς ενώνονται και σχηματίζουν νέο χειμάρρο ονομαζόμενο Φτεριάς, ο οποίος εκβάλλει στο ρέμα Βροντός, ο.

Χόχλος, ο: Πηγή στις Α υπώρειες του Ταύγετου³⁶. Στα Πετράλωνα απαντάται με τη μορφή Χόχλος, ο και είναι θέση στην περιοχή της Βορίστρας. Εκεί αναβλύζει κατά το χειμώνα άφθονο νερό, το οποίο μέσα από το παρακείμενο χαντάκι κατεβαίνει στο ρέμα Σουρόβλι, το.

(Συνεχίζεται)

Γεώργιος Π. Μανουσόπουλος

30. B.M. 10 (1871) 193.

31. Γ. Ν. Χατζιδάκη, Μ.Ν.Ε. 2, 96. Βλ. και Ν. Π. Ανδριώτη, Ετυμολογικό Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής, Θεσσαλονίκη 21967, στη λ. αλεπού.

32. W. M. Leake. Travels in the Morea, London 1830, σ. 265.

33. D. Geagacas, Greek place names: Part II, From Greek hydronymy. i. The main river system of Messenia, BNF 16 (1965) 80.

34. Τ. Αδαμακοπούλου κ.ά., Τα βουνά του Μοριά, σ. 189 (χάρτης).

35. Τ. Αδαμόπουλου, ό.π.

36. Π. Κουμουτσίδη, ό.π. σ. 56.

Η ζωντανή μνήμη της Κουμουτιάς

Δυο Κουμουστιώτες, ο Παντελής Χριστάκος, κάτοικος Αθηνών, και η Καλλιόπη Σταθάκου, κάτοικος Κουμουστιάς, καταθέτουν ο καθένας με τον τρόπο του τη μαρτυρία τους για την Κουμουστά, το χωριό που στο πρόσφατο παρελθόν γνώρισε τόση αδιαφορία και εγκατάλειψη.

Η Κουμουστά ήταν χωριό ζωντανό και χαρούμενο. Όλοι στις δουλειές τους, βόσκοντας τα γίδια ή καλλιεργώντας τη γη. Η Κουμουστά είχε μεγάλες καλλιέργειες πατάτας και αραποσιτιού, λόγω του άφθονου νερού. Το ψωμί από το αραποσίτι, η μπομπότα, ήταν πολύ νόστιμο. Στάρι λίγο γινότανε.

Θυμάμαι, ένα φθινοπωριάτικο βραδυνό, είχαμε μαζευτεί στο σπίτι του μακαρίτη του γερο-Σωτήρη του Σταθάκου και τρίβαμε αραποσίτι. Ήτανε καλός άνθρωπος ο γερο-Σωτήρης, καθώς κι η γυναίκα του και τα παιδιά του, η Μηλιώ, ο Γιώργης, η Καλλιόπη, ο Παντελής κι ο Παναγιώτης. Λαμπρή οικογένεια. Εκείνο το βράδυ ο καθένας έλεγε ό,τι ήξερε. Θυμάμαι το γερο-Σωτήρη που έλεγε πως η ονομασία Σωρός, εκεί όπου περνάει ο δρόμος της Κουμουστιάς στον Άγιο-Δημήτρη, δόθηκε από τις πέτρες που έριξαν οι Κουμουστιώτες και άλλοι, όταν πήραν στο κυνήγι τους Τούρκους (Άραβες), μετά το κάψιμο της Κουμουστιάς.

Τότε, μετά το κακό που έπαθε η Κουμουστά, μερικοί Κουμουστιώτες κι αφού πέρασε ο κίνδυνος, κατέβηκαν κι έχτισαν σπίτια στο Ξεροκάμπι. Από παλιά οι άνθρωποι του βουνού έλεγαν τον κάμπο Ξεροκάμπι, γιατί δεν είχε νερό. Έτσι άρχισε σιγά-σιγά να μεγαλώνει το Ξεροκάμπι και να μικραίνει η Κουμουστά.

Το παλιό χωριό ήταν χτισμένο γύρω και πάνω από το Πλατάκι. Εκεί ήταν δυο βρύσες με μαρμαρίνους αυλούς, ίδιους μ' αυτούς που είναι στη βρύση της Πλατάνας. Δεν ξέρω αν υπάρχουν σήμερα. Θα συνεχίσω όμως άλλη φορά.

Παντελής Χριστάκος

* * *

*Κατακαμμένη Κουμουστά, που είσαι βαθιά στο ρέμα
έχεις νερά τρεχούμενα κι ούλα κρυσταλλιασμένα.
Να ήταν να ζωντάνευαν οι άνθρωποι μια μέρα
να τραγουδήσουν, όπως παλιά, να πούνε τον καημό σου.
Σήκω, ρε Χρήστο Στούμπο, μια φορά να πεις τη «Δημητρούλα»,
για να σ' ακούσουν τα βοννά κι ούλα τα κορφοβούνια
μαράθηκαν τα έλατα καρτέρι να σε ιδούνε.*

Καλλιόπη Σταθάκου

Το τελευταίο κυνήγι

Τον αγνάντευα απ' τα υψώματα του Λυκοβουνού, κάτω στις όχθες του Ευρώτα, καβάλλα στο μεγαλόσωμο κυπραίικο γάιδαρό του. Το παιδικό μου μυαλό, γεμάτο φαντασία, τον έπλαθε ίδιο Δον-Κιχώτη πάνω στο γάιδαρο τού Σάντσο. Μικρόσωμος, ξερακιανός, ασπρομάλλης, νευρικός, αεικίνητος, με σπινθηροβόλα μάτια κι απότομες κινήσεις, μ' αμερικάνικο ντύσιμο κι ένα παράξενο καπέλο στο κεφάλι.

Έβροσκα τὰ λιγοστά προβατάκια μου και τὰ μάτια μου δὲν ξεκολλοῦσαν ἀπὸ πάνω του. Ὁρες ολόκληρες πηγαίνοερχόταν, καβάλλα πάντα στο γάιδαρό του, πίσω απ' ένα σκύλο που λάκτιζε ασταμάτητα το ντορό. Άλλοτε μου παρουσιαζόταν ολόκληρος στον ορίζοντα με το ντουφέκι του να γυαλοκοπά στα χέρια του, άλλοτε έβλεπα μόνο το κεφάλι του να περιφέρεται σαν ανεξάρτητο απ' το υπόλοιπο σώμα του πάνω από θάμνους και δέντρα κι άλλοτε πάλι βυθιζόταν στα ρέματα και στις λαγκαδιές για να ξαναπαρουσιαστεί μεγαλόπρεπα σε κάποιο καταράχι. Μελετούσε με προσοχή κάθε κίνηση του σκύλου του και κείνος, φιλότιμος, τον παίδευε και παιδευόταν, ώρες πολλές, να ξετρυπώσει το λαγό.

Τα μεσημέρια, όταν τα πρόβατα κατέβαιναν για νερό στον Ευρώτα, κατέβαινα κι εγώ μαζί τους, πήγαινα στον άμπουλα, έπινα κρύο νερό και καθόμουν να ξεκουραστώ στον ίσκιο του πλάτανου. Τότε παρουσιαζόταν, μέσα απ' τον πυκνό καλαμιώνα, ξαφνικά μπροστά μου, ίδιο νεραϊδικό, όπως μου τα είχε περιγράψει η μάνα μου, για να με φοβίσει και να μη γυρίζω τα μεσημέρια στα ποτάμια για ψάρεμα. Καθόμαστε στην πηγή, τρώγαμε το ψωμοτύρι μας και μου διηγόταν με τις ώρες ιστορίες για λαγούς και σκύλους, για πετυχημένες και άστοχες ντουφεκιές. Μου μιλούσε για το γάιδαρό του —μεγάλο βρεστίκι, αφού μπορούσε να ρίχνει πάνω απ' τη ράχη του απανωτές τουφεκιές χωρίς να προγκάει— για τη ζωή του στην Αμερική, για τα μεγάλα του πάθη: κρασί, γυναίκες, κυνήγι.

Πέρασαν κάμποσα χρόνια από τότε χωρίς να τον δω. Οι δρόμοι μας είχαν αλλάξει. Κάποιο φθινόπωρο όμως της δεκαετίας του '70 τον αγνάντεψα πάλι στα γνώριμα μέρη. Άκουσα τις ντουφεκιές του νωρίς-νωρίς το πρωινό εκείνο και, πριν ο ήλιος αρχίσει να γίνεται ενοχλητικός, τον είδα στον αγροτικό δρόμο να σειέται ολόκληρος πάνω στο σαμάρι, να κουνά τα πόδια του, να σπηρουνίζει το ζώο, σα νά 'θελε να φτάσει μια ώρα γρηγορότερα στο σπίτι του. Πλησιάζοντας ακόμα περισσότερο διέκρινα ένα σακούλι να σέρνεται δυο-τρία μέτρα πίσω απ' το γάιδαρο, ένα σκύλο δεμένον στο σαμάρι να γυρίζει το κεφάλι του, να κοιτάζει το σακούλι, να γαυγίζει παράξενα, να στυλώνει τα πόδια, να προσπαθεί ν' αντισταθεί στη δύναμη του γαϊδάρου, να προσπαθεί να τον σταματήσει. Μάταια. Ο γάιδαρος έσερνε το σακούλι και το σκύλο και ο αναβάτης πανευτυχής κι αμέριμνος ονειρευόταν, ποιος ξέρει τι.

Έτρεξα και τον σταμάτησα. Του έδειξα το σακούλι που σερόταν. (Είχε λυθεί

και συγκρατιόταν ως εκ θαύματος απ' την άκρη του σακουλόσχοινου). Κατέβηκε, ψιθύρισε κάτι ακατανόμαστες φράσεις, έβγαλε έναν τεράστιο λαγό από μέσα, τον ζύγισε στο δεξί του χέρι πιάνοντάς τον από τα μπροστινά πόδια, τον ξανάβαλε στο σακούλι, τον έδεσε διπλά πάνω στο σαμάρι, μ' ευχαρίστησε κι έφυγε βιαστικά. Το τρόπαιο αυτή τη φορά δεν κινδύνευε να χαθεί.

Έκτοτε δεν τον ξαναείδα σ' εκείνα τα μέρη που τόσο αγάπησε και τόσες συγκινήσεις του πρόσφεραν. Να ήταν άραγε το τελευταίο του κυνήγι; Ο μπαρμπα-Λιας ο Λιαράκος έφυγε για πάντα από κοντά μας κάποιο παγωμένο βραδινό του Δεκέμβρη του 1978. Πάει και ο υπομονετικός του γάιδαρος και ο πιστός του γκέκας. Εμείς όμως, οι νεώτεροι κυνηγοί, θα θυμόμαστε πάντα τον καλόκαρδο μπάρμπα-Λια σαν έναν από τους πιο φανατικούς οπαδούς της θεάς Άρτεμης και τα λαγκάδια και οι ακροποταμιές του Πυριού θα μας θυμίζουν —για πόσα χρόνια άραγε ακόμα;— τα κυνηγετικά του κατορθώματα.

Γιάννης Π. Κονίδης

Από το γλωσσικό μας ιδίωμα

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

Εκειαπέρα, εκειουμέσα, όξω (ου) χάμου, (ε) δαπέρα, σαμπάνου, σαμπέρα, σαγκά(του), (ε)φτου, ποπαϊνά, ποκατινά, κατάκρη, ψές, χτέ(ς), πέρσι, μπροστά (με χρονική σημασία), φέτο(ς), τ' αλλουνού, τις προάλλες, γάλι-γάλι, ακουμπέτι, απίστομα, αντικούφουρα, μπρούμοντα, μόναχα, μαζούλια, καλούλια, ντελέγκα, λιγούλι, μπίτι, προτινότερα, άμπαβα (συνέχεια), ειτεμή, τίγκα, τσίτα, πατίκα, μπλαστρί, ποπισινά, ολόγιομα, μονομερίς, ταμάμον, ταχιά, τιστανώρα (κάθε λίγο και λιγάκι), καταλιακού, αποσπερού.

Θεόδωρος Κατσουλάκος

Οι Ρωσοπόντιοι του χωριού μας

Είκοσι πέντε περίπου Ρωσοπόντιοι άνδρες και γυναίκες από τη Γεωργία (περιοχή Τυφλίδας), ελληνικής καταγωγής, όλοι τους Χριστιανοί Ορθόδοξοι, έχουν εγκατασταθεί τους τελευταίους μήνες στο Ξηροκάμπι.

Μεταξύ αυτών, τέσσερα ανδρόγυνα με τα παιδιά τους, παιδιά σχολικής ηλικίας που φοιτούν στο Δημοτικό Σχολείο και παρακολουθούν, πέρα από το κανονικό ωράριο του Σχολείου, πρόσθετες ώρες διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε τμήματα υποδοχής αλλοδαπών. Άλλα πάλι ζευγάρια προτίμησαν, για ευνόητους λόγους, να εμπιστευθούν τα παιδιά τους στους γονείς τους, στη μακρινή Γεωργία.

Η έλλειψη εργασίας, όπως μας είπαν, αφού τα περισσότερα εργοστάσια έκλεισαν, αλλά και ο καταραμένος εμφύλιος στον τόπο τους, ήταν η αιτία της φυγής τους.

Έχουν εγκατασταθεί σε τρία-τέσσερα ακατοίκητα σπίτια του χωριού μας και ζουν δύσκολη ζωή (πολλοί μαζί χωρίς καμιά άνεση — λίγα μεροκάματα κλπ.) και το μόνο που εύχονται είναι να έχουν υγεία και να ξαναγυρίσει η ειρήνη στον τόπο τους.

Στη Γεωργία έκαναν διάφορες δουλειές. Οι περισσότεροι απ' αυτούς δούλευαν σ' εργοστάσια, άλλοι ήταν μηχανικοί αυτοκινήτων, ηλεκτροσυγκολλητές, οικοδόμοι. Οι γυναίκες, εργάτριες εργοστασίων, νοσοκόμες, δασκάλες. Εδώ αναγκάζονται να εργαστούν όπου βρουν μεροκάματο: ελαιομάζωμα, συγκομιδή εσπεριδοειδών, οικοδομές. Όλοι τους είναι ευσυνείδητοι, εργατικοί και φιλήσυχοι. Έχουν δημιουργήσει φιλικές σχέσεις με τους συγχωριανούς μας και ο κόσμος τους συμπαραστέκεται.

Τα ονόματά τους ελληνικότατα (Θόδωρος, Σωτήρης, Ισίδωρος, Ιάκωβος, Ελένη κλπ. αλλά και τα επίθετά τους επίσης ελληνικά με την κατάληξη -ίδης, χαρακτηριστικό των Ποντίων, Γαβριηλίδης, Πασχαλίδης κλπ.).

Έχουμε χρέος σαν ομοεθνείς και ομόθρησκοι να βοηθήσουμε ηθικά και υλικά τους ανθρώπους αυτούς. Να τους δημιουργήσουμε και να τους ενδυναμώσουμε την εθνική συνείδηση έτσι ώστε, όπου και να εγκατασταθούν μελλοντικά, να γίνουν υποστηρικτές των εθνικών μας δικαίων.

I.K.

Για τις αγιογραφίες της Αγια-Τριάδας

Το εκκλησιαστικό συμβούλιο του Ιερού Ναού Αγίας Τριάδας Ξηροκαμπίου, λόγω φθορών που έχουν υποστεί ορισμένες τοιχογραφίες του ενοριακού Ναού μας, ομόφωνα αποφάσισε να εκτελεσθούν οι κάτωθι εργασίες στο εσωτερικό του Ιερού Ναού:

α) Εσωτερικός καθαρισμός, β) Αντικατάσταση και επαναφορά εις την προτέρα μορφή των φθαρμένων τοιχογραφιών και γ) Βάψιμο, όπου υπάρχουν κενά σημεία ανάμεσα στις τοιχογραφίες. Για το σκοπό αυτό κάλεσε τους αγιογράφους συντηρητές που ενδιαφέρονταν για τις ως άνω εργασίες να παραδώσουν εις το εκκλησιαστικό συμβούλιο σφραγισμένες προσφορές, πράγμα που έγινε. Έτσι βρέθηκαν τρεις σφραγισμένες προσφορές, οι δύο από αγιογράφους των Αθηνών και η τρίτη από τον κάτοικο της κοινότητάς μας και αγιογράφο κ. Τσολάκη, ο οποίος τελικά θα εκτελέσει τις εργασίες, αφού η προσφορά του είναι 4.000.000 δρχ. έναντι 5.000.000 δρχ. και 6.000.000 δρχ. των άλλων. Επειδή τα χρήματα που απαιτούνται είναι αρκετά, το δε υπόλοιπον του Ιερού Ναού, από δωρεές κυρίως, φθάνει το 1.200.000 δρχ. περίπου, το εκκλησιαστικό συμβούλιο Ξηροκαμπίου από τις στήλες του περιοδικού μας καλεί τους απανταχού Ξηροκαμπίτες να δώσουν το ευλογημένο «παρών» με όποιο ποσόν θέλουν, είτε από το περίσσειμά τους είτε από το υστέρημά τους, για να μπορέσουν να τελειώσουν οι εργασίες, οι οποίες υπολογίζεται να ξεκινήσουν πριν το Πάσχα. Όπως μας ενημέρωσε ο εφημέριος Ξηροκαμπίου κ. Γεώργιος Λάτσης, το εκκλησιαστικό συμβούλιο θα ζητήσει και τη βοήθεια των αδελφών μας Ξηροκαμπιτών που βρίσκονται στο εξωτερικό, αφού εκθέσει την όλη κατάσταση επικοινωνώντας γραπτώς με το σύλλογο Ξηροκαμπιτών Τορόντο. Με τη βοήθεια του Θεού και την αγάπη όλων των Ξηροκαμπιτών, πιστεύουμε όλοι ότι και αυτό το εκκλησιαστικό έργο θα τελειώσει και μάλιστα σύντομα, όπως έχει συμβεί και με παρόμοια έργα κατά το παρελθόν.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΥΡΙΩΝ & ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΩΝ ΞΗΡΟΚΑΜΠΙΟΥ

ΚΟΠΗ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΤΑΣ

Στη φιλόξενη αίθουσα του Πνευματικού μας κέντρου πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 2 Ιανουαρίου στις 4 μ.μ. η κοπή της πρωτοχρονιάτικης βασιλόπιττας του συλλόγου Κυριών και Δεσποινίδων Ξηροκαμπίου «Η Αγία Τριάς», παρουσία των Αιδεσιμότατων Εφημερίων Ξηροκαμπίου και Αρκασάδων, του κ. Προέδρου της κοινότητάς μας, του Διοικητικού Συμβουλίου και των μελών του Συλλόγου Κυριών.

Στην αρχή καλωσόρισε όλους η Αντιπρόεδρος του Συλλόγου κ. Ελένη Αραχωβίτη, εκπροσωπώντας την κ. Πρόεδρο και ευχήθηκε καλή χρονιά γεμάτη υγεία και κάθε καλό. Κατόπιν έδωσε το λόγο στον κ. Δημήτρη Δικαιάκο, ο οποίος, αφού ανεφέρθηκε στους θεάρεστους σκοπούς του συλλόγου, έκανε και σχετική ιστορική αναδρομή, αναφέροντας τις κυρίες οι οποίες διετέλεσαν πρόεδροι στο Σύλλογο κατά την πορεία των 30 και πλέον ετών λειτουργίας του. Στη συνέχεια ακολούθησε η τελετή κοπής της βασιλόπιττας. Να σημειώσουμε ότι ευρέθησαν στις πίτες δύο φλουριά, το ένα το πέτυχε η κ. Τριαντάφυλλη Δημ. Κληρονόμου το γένος Ξηροπόδη και το άλλο ο εκκλησιαστικός επίτροπος κ. Γεώργιος Καράμπελας. Και οι δύο έλαβαν σα δώρο από μια Αγία Γραφή.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ

Εγγράφησαν στον προϋπολογισμό της Κοινότητας και πρόκειται να πραγματοποιηθούν το 1994 τα παρακάτω έργα:

1. Ύδρευση (συνέχιση έργου Κρύας Βρύσης)	10.000.000 δρχ.
2. Επέκταση κοινοτικού ηλεκτροφωτισμού	1.000.000 »
3. Συντήρηση δρόμου Κουμουστάς	2.360.000 »
4. Συντήρηση κοινοτικών δρόμων	2.360.000 »
5. Συντήρηση αγροτικών δρόμων	2.360.000 »
6. Τσιμεντοστρώσεις κοινοτικών δρόμων	2.360.000 »
7. Ασφαλτοστρώσεις κοινοτικών δρόμων	6.000.000 »
8. Διαμόρφωση πλατείας (Σολωμού Ευστρ.)	1.000.000 »
9. Συντήρηση Λυκείου	1.000.000 »

- ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ -

ΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Συντονιστής: Γ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Δ/ντής Ω.Ρ.Α. Κλινικής
Νοσ. Παιδων ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

Ομιλητές:

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΠΑΣΤΑ - ΧΟΥΛΑΚΗ
Παιδίατρος - Καρδιολόγος
Επιμελήτριας Καρδιολ. Κλινικής
Νοσ. Παιδων ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

Προβλήματα του παιδιού
από τα πρώτα βήματα

ΠΑΪΚΟΣ ΠΕΤΡΟΣ
Οφθαλμίατρος
Διευθυντής Οφθαλμ. Κλινικής
Νοσ. Παιδων ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

Όραση και παιδί

ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Ακουολόγος - Ω.Ρ.Α / γος
Διευθυντής Ακουολογικού Τμήματος
Νοσ. Παιδων ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

Η ακοή του παιδιού

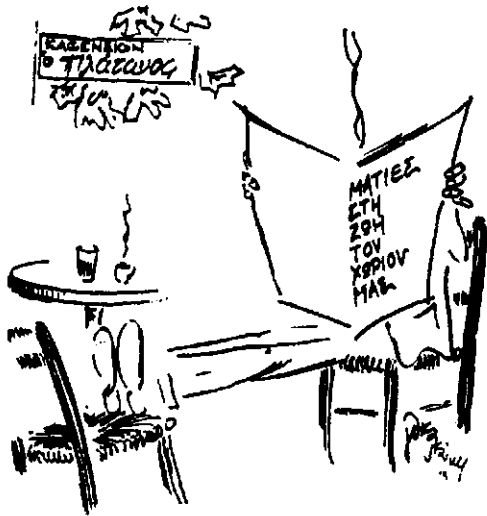
ΛΕΩΤΣΑΚΟΣ ΠΑΥΛΟΣ
Ωτορινολαρυγγολόγος
Επιμελήτριας Ω.Ρ.Α. Κλινικής
Νοσ. Παιδων ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

Ωτο-ρινο-λαρυγγολογικά προβλήματα
του παιδιού

Θα ακολουθήσει συζήτηση

ΑΙΘΟΥΣΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ - ΞΗΡΟΚΑΜΠΙ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

Παρασκευή 21 Ιανουαρίου 1994 — Ώρα 7 μ.μ.

ΞΗΡΟΚΑΜΠΙ

ΓΑΜΟΙ

Παντρεύτηκαν οι: δ. Ευθυμία Βουραζέλη του Παναγιώτη τον Ανδρέα Σωτηρίου, η δ. Γεωργία Χατζησυμιώτη του Χρήστου τον Νικόλαο Χρυσικό του Γεωργίου, η δ. Παναγιώτα Σαχλά του Χρήστου τον Νεκτάριο Χριστάκο του Κωνσταντίνου.

Η στήλη εύχεται σε όλους «Καλή ζωή».

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η Παναγιώτα Βαρτσάκη σύζυγος Βασιλείου Μανδραπήλια απέκτησε κορίτσι, η Αναστασία Τριτάκη σύζυγος Παναγιώτη Κονίδη απέκτησε κορίτσι, η Ιωάννα Κωστή σύζυγος Κωνσταντίνου Κρατημένου απέκτησε αγόρι, η Ευρυδικη Εξαρχάκου σύζυγος Παναγιώτη Παναγέα απέκτησε αγόρι, η Ευαγγελία Βλάχου σύζυγος Ιωάννη Κομνηνού απέκτησε αγόρι.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Άρρεν τέκνο του Νικόλαου Νικολακάκου και της Σταυρούλας Νικολογιάννη έλαβε το όνομα

Θρασύβουλος, άρρεν τέκνο του Ευάγγελου Ρουσσάκου και της Ιωάννας Τερζάκη έλαβε το όνομα Παναγιώτης.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Πέθαναν οι: Ευάγγελος Παπαδάκος του Π. (ετών 71), Ευάγγελος Καρκαμπάσης του Λυκούργου (ετών 83), Περικλής Παγανός του Ευαγγέλου (ετών 63), Αναστασία Κληρονόμου χήρα Ιωάννη (ετών 89), Ιωάννης Μεροπούλης του Δημητρίου (ετών 81).

ΚΑΜΙΝΙΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ

Πέθανε ο Γεώργιος Βρέττος του Κωνσταντίνου (ετών 89).

ΠΑΛΑΙΟΠΑΝΑΓΙΑ

ΓΑΜΟΙ

Παντρεύτηκαν οι: δ. Μαρία Σταθοπούλου τον Γεώργιο Πρέβα του Ευστρατίου, η δ. Ελισάβετ Κόρακα τον Μιχάλη Δογαντζή του Παναγιώτη.

Η στήλη τους εύχεται «Καλή ζωή».

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η Καλή Σκουτάκη σύζυγος Χαρίλαου Φουντούκη απέκτησε αγόρι.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Πέθανε η Βασιλική Κωνσταντοπούλου του Επαμεινώνδα (ετών 70).

ΠΟΤΑΜΙΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ

Πέθαναν οι: Γεώργιος Ρέντζης (ετών 68), Παναγιώτα Πλαγιανού (ετών 85), Δημήτριος Καμίτσης (ετών 70), Ηλίας Πλαγιανός (ετών 82), Ευάγγελος Παπαστράτης (ετών 100).